

■ DAN
ALECSANDRESCU

Participantii la definirea unei epoci

Nu poate fi om de teatru român a cărui creație scenică să nu fie marcată de lupta eroică desfășurată de poporul său timp de 35 de ani, spre a realiza prezentul socialist românesc.

Noi toți, cei ce ne dorim a fi cronică vie a momentelor istorice pe care le-am parcurs țara și poporul în acest răstimp, am căutat să reflectăm, în tot ce am creat, efortul omului țării românești de a se desăvîrși liber, într-o societate pe care el o construiește, spre binele și fericirea sa și a semenilor săi.

În clipele cînd m-am apropiat, cu emoția firească a creației și în același timp cu responsabilitatea creatorului comunist, de eroii ce cred că vor rămîne de referință în literatura noastră dramatică, tocmai pentru că s-au dovedit a fi animați de aceleași idealuri cu ale acelor ce le-au fost sursă de inspirație creatorilor lor, am avut convingerea că sîntem și noi părtași la marile victorii ale omului de pe aceste meleaguri românești.

Am creat viață scenică lui Petru din *Citadela sfărîmată*, lui Chitlaru din *Opinia publică*, lui Cristian din *Camera de alături*, lui Coriolan din *Noaptea cabotinilor* și am avut întotdeauna sentimentul că particip, împreună cu acești eroi, de neuitat atît pentru noi, cei care i-am creat pe scenă, cît și pentru cei ce i-au urmărit din stal, la definirea și la formarea omului ziditor de nouă societate.

Am iubit eroii pieselor acestor 35 de ani, cu atît mai mult cu cît trăiam cu conștiința că îi reprezentăm pe scenă pe cei, atît de mulți, care au contribuit la edificarea României socialiste de azi.

Nu puține au fost ocaziile pe care le-am avut, în anii din urmă, să dialoghez cu beneficiarii creației noastre scenice; cu bucurie am simțit, în opiniile lor, mulțumirea și chiar recunoștința pentru spectacolele care le-au îmbogățit viața spirituală, care i-au mobilizat, nu o dată, în efortul permanent pe care l-au făcut și îl fac de a clădi o nouă țară. Nimic nu poate oferi o mai mare satisfacție creatorului de artă teatrală, decît sentimentul utilității actului său de creație, convingerea că are ecou în mintea și în sufletul celor cărora le dăruiește tot efortul său creator.

A avea sentimentul de a fi reușit, în acești 35 de ani eroici, să ne numărăm printre cei care, cu adevărat, au contribuit la formarea noii conștiințe înseamnă a avea sentimentul de a ne fi îndeplinit misiunea față de oamenii cei mulți și minunați ai țării, care au asigurat și asigură prezentul și viitorul socialist românesc.

■ IOAN IEREMIA

Descifrînd un program

Pentru mine, politica culturală a partidului a însemnat un sistem axiologic, un program filozofic, care a cumulat tot ce a fost mai valoros în experiența civilizațiilor anterioare. A face artă și a nu fi de stînga înseamnă a nu fi optat pentru direcția fundamentală a mișcării artistice con-

temporane. Arta a promers, prin intuițiile sale, totul: fie mișcarea socială, deci, și revoluție; fie mișcarea științifică, deci, și invenție.

Comuniștii sînt moștenitori ai lui Shakespeare și ai lui Picasso, cel puțin în măsura în care aceștia au îmbogățit patrimoniul uni-

versal al umanității ; ai tragicilor greci, măcar pentru că ei l-au dat lumii pe Prometeu și au formulat dramatic dimensiunea tragică a omului ; ai lui Petrarca, Da Vinci, Cervantes, Babelais, Schiller, Gogol, Eminescu, care, prin tezaurul ce ni l-au lăsat, sînt și fauritori ai culturii noi. Ce sînt comuniștii, dacă nu trezorieri și continuatori ai celor mai de preț cuceriri ale culturii ?

Din politica partidului și din programul ideologic al acestei politici am înțeles că nu am voie, ca propagandist al său, să înțese obiective minore. Că afirmarea adevărului în tot ceea ce fac este baza morală, deci și estetică, a metodei noastre. Că recursul nostru la metodă este recursul la adevăr. Că adevărul nu are două fețe : una care ne convine și alta care trebuie ascunsă sau înfățișată într-o formă mai convenabilă, prin care să poleim dificultățile obiective și nepuțințele subiective. Că noi slujim o cauză și nu o conjunctură și că sistemul nostru social este mai trainic, are rădăcini mai adînci decît zona în care ar putea scurma ghiara unei îndoieli sau a unei erori de moment. Că noi trebuie să credem în trînicia lui și că numai afirmînd adevărul, clar și cel dramatic, sîntem alături de el și participăm cu tot cei mai cinstiți în noi la devenirea lui.

Politica culturală a partidului mi-a trasat sarcina să nu mint pe scenă, pentru că viața e și așa cum e și nu numai cum am vrea noi să fie. Dacă dorim s-o transformăm, nu vom reuși decît suportînd adevărate chinuri ale făcerii. M-a obligat să înțeleg că faptele, și nu vorbele vorbesc.

Ca rezoriz, am datoriu să contribuie la formularea întrebărilor grave despre noi, despre existența noastră în această clipă, aici. Prin calitatea spectacolelor mele, trebuie să lupt pentru apărarea și afirmarea integrității etice și estetice a artei spectacolului. Să fiu neinduplecat, să apar pădurea creației de neche-mați, care vin cu bune intenții, dar și cu o remarcabilă lipsă de competență, braconînd în structuri care cer rigoare și competență științifică, și luptă, nu bunăvoînță.

Din politica culturală a partidului am aflat că, prin arborile genealogice al programului nostru, sîntem copiii întemeietorilor artei moderne, ai acelor minunați artiști care au revoluționat, la începutul acestui secol, formele unei arte sclerozate de imburghezire ; că există o fază de imburghezire a artei, care se manifestă prin abudința călduțe, ce plac la toată lumea și nu supără pe nimeni.

În politica culturală a Partidului Comunist Român am descoperit postulatul revoluționar ce-mi poruncește să fiu ateu față de cel care vine cu o broșură în mînă, în clip de carte de rugăciuni, și încercă să-mi extragă din ea o soluție de moment, de ultim moment, pentru orice problemă.

Că, pe domeniul artei, în numele armoniei, al construcției, deci și al ideologiei, nu avem voie să apelăm la autoritatea ierarhiei administrative. Partidul a desființat cenzura nu pentru ca frica și carierismul s-o reintroducă, ci pentru ca să creeze condiții ideale de afirmare, de descătușare a unor energii creatoare, ce nu pot fi concretizate decît prin adieziunea liber consimțită a celui care elădește ceva.

Noua arhitectură românească de teatru : Teatrul Național din Tg. Mureș, stînga și Teatrul Național din Craiova — interioare

